

„Viszem magam a világnak”

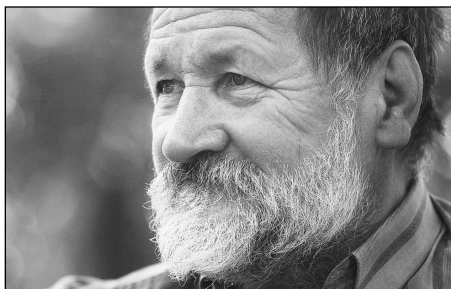
Interjú Buda Ferencsel

Lajtos Nóra

Buda Ferenc Kossuth-díjas költő, műfordító, a nemzet művésze kapta meg 2018-ban a Ratkó József-díjat. „A nemzeti identitást 1956-tól máig fenntartó és alakító, a történelem folyamatait, a magyar vidék sorsát érzékenyen értelmező, s a magyarság költészeti hagyományait korszerűen magába építő lírai világ megalkotásáért” érdemelte ki a rangos díjat. Az alapítvány megbízott elnöke, Karádi Zsolt laudációjában elmondta: „A mai irodalmunk kiemelkedő alakját, a magyar és egyetemes létélmények gazdag hangszerelésű költői oeuvre-ben történő megszólaltatóját szeretnénk köszönteni.” A debreceni születésű költővel ebből az alkalomból készítettünk interjút, amelyben elsősorban az életmű „szorongató, súlyos, komor léthelyzet,”-ben (Bertha Zoltán) született darabjai mellett az eddig méltatlanul háttérben szorult versekkel is egyfajta számvetésre kérjük a szerzőt.

Lajtos Nóra: *Görömbei András jegyezte meg egykor, még a '80-as évek elején (a Holt számból búzaszál kapcsán, 1982), hogy Buda Ferenc második könyve, az Ébresszen aranysíp (1972) kötet után a költő „a hallgatásával volt jelen a magyar lírában”, ahogyan Sánta Ferenc a magyar prózatörténetben. Az író 75. születésnapján rendezett tanácskozáson sokan foglalkoztak Sánta hallgatásával, egyedül Márkus Béla közelítette meg fordítva a „jelenséget”, amikor azt mondta, hogy őt nem az érdekli, miért hallgatott el, sokkal inkább az: miért szólalt meg? Buda Ferenc már ötévesen olvasott, 9-10 évesen verselt és 1955-ben zsengeit Kiss Tamás költőtanára jóvoltából már az Alföld közölte. Most őt kérdezem: honnan volt az indíttatás a költői nyelven való megszólalásra?*

Buda Ferenc: Egy használt ábécéskönyvből – Édesanyám olykori segedelmével – alig ötévesen megtanultam olvasni. Az olvasás hamarosan szenvedélyemmé vált. Őszi gyerekként évvesztesen mire iskolába kerültem, már végigböngésztem – igaz, nem sorjában – Petőfi *Összes Költeményeit*. Ő adhatta a kezdeti, ám alighanem legfontosabb impulzust. Így aztán

Lajtos Nóra (1977). Debrecenben élő irodalomtörténész, költő, író, kritikus, szerkesztő. Kötetei: *Példázat és etika* (Sánta Ferenc rövidprózája), *A tiszta beszéd varázsa*, *Sorsszimfóniák*. Díjai: NKA-ösztöndíj, Debrecen Kultúrájáért Alapítvány ösztöndíja, Litera kritikaíró pályázat 1. díja.

valamikor '45-46 fordulóján táján már az első saját versemet is papírra vettem. Az indíttatás aztán 16-17 éves korom körül vált eltökélt szándékká. Addigra természetesen sok költő sok-sok versét elolvastam, végső döntésem azonban József Attilának köszönhető.

Születése, tanulmányai Debrecenhez kötik, ahogyan azt Szülőföld, Debrecen című versében megfogalmazza: a „Nagyerdő nevelt makká”; majd „Születtem Debrecenben, / ő röppenésem bokra. / Fogadd be majd a testem, / Köztemető homokja.” Az Ön költészetében a halál tematikája csak árnyképként villan föl néha-néha, merthogy az egész életmű az életigenlés emlékműve. Amikor azt írja első korszakában, hogy „Gyökerem még gyöngé, bolyhos / s ágam messzi még a Holdhoz”, egy szárnypróbálgató költő hangján szólal meg, és talán a huszonéves korosztály pszichológiájához tartozik, hogy máris kitekint a visszavonhatatlan halál felé, ekképp: „szárnyat kötve két kezemre / kiszállok a végtelenbe.” Az Árvaöld (2000) című kötete előszavában írja: „Számomra az írás: örök túlélési esély és gyakorlat, az elmúlás késleltetése.”

Közel húsz év távlatából nézve változott-e az íráshoz való hozzáállása, költői küldetésstudata?

A lényegyet tekintve, azt hiszem, nem sokat változott. Minthogy azonban ez idő során az emberi természet sem igen másult meg a korábbiakhoz képest (beleértvén ebbe a csoportban, társadalomban, tömegben élő ember természetét, sőt az általam szemlélt-tapasztalt társadalomét is), mind gyakrabban jut eszembe ez a sor József Attilától: *„A költő hasztalan vonít.”*

Egy valamire való életműinterjújának kötelessége a kezdetektől számba venni megválasztott tárgyát. Ön 1956-ban húszéves egyetemista magyar–orosznakon, amikor három verséért (Rend, Tizenöt-húszéves halottak, Pesten esik a hó) letartóztatják, és egyévnnyi börtönbüntetésre ítélik. A 2016-os Tokaji Író tábor mottóverse volt a Rend című költeménye, talán nem véletlenül: „Hazánk zúzott szívében a vér / görcsös, sajtó csomókba alvad. / Rőtcsillagos, komor, kövér / tankok teremtenek nyugalmat.” Tudom, számtalanszor rákérdeztek már Öntől, hogyan élte meg a börtönévet, de talán arra a lélektani mementóra nem tértek ki elődeim, hogy mit érzett konkrétan, amikor meghallotta az ítélethozatalt? Dühöt vagy azonnali belenyugvást váltott ki Önből? Hogyan emlékszik vissza rá?

Némi megkönnyebbülést éreztem, a bizonyosság megkönnyebbülését: ennyi és nem több. Több is lehetett volna. Szerencsés voltam. (Mint már annyiszor életemben, kezdettől fogva.) Másfelől viszont kissé homlokon ütött: egy húszéves fiatalember életében egy esztendő még igen hosszú idő. De elmúlt.

Költői indulását 1956 megakasztotta, de két támogatója segítségével sikerült visszatérnie az irodalom „színpadára”: az Önnel készült riportfilmben úgy nyilatkozott, hogy Juhász Ferenc és Nagy László fogták a kezét. „A mindenséggel mérd magad” parancsa már a Tűnődöm című versében is válasz ’56-ra és ars poetica is egyben: „Verhetnek, mint vasat, / más színre mégse váltok: / őrzöm a parazsat / és mérem a világot.” Vagy: „a szívemben a körző hegye, amellyel a mindenséget mérem” (Egyetlen). Morális értékőrzését pedig a következő sorok mutatják meg talán a leginkább: „de élni akarok / és megmaradni jónak. / Bár meg is halhatok / épp ebből kifolyólag.” (Nöttem) Az Ostor, törött ág című vers a létbizonytalanság pillanatképeinek lírai rögzítése: „csillagos, zöld vízen úszik / múltam, e billegő lámpa.” Ma hogyan ítéli meg költői múltját? Mennyiben határozták meg költészetének arculatát, alakulástörténetét a tiszteletben tartott költő-elődök?

Nem tudom, vajon valóban az én feladatomban-e „költői múltam” megítélése. Számomra épp elég feladat megítélnem azt, hogy ez vagy amaz a szó illik-e, való-e abba a sorba, ahová szánom. Ennek a feladatnak iparkodtam kezdettől fogva eleget tenni. Hogy milyen sikerrel avagy sikertelenséggel, azt ítélik meg mások. Műveim arculatának alakulására természetesen hatással voltak és vannak a költő elődök. Tudatosan vallom és vállalom ugyanis azt, hogy az én munkásságom is egy szerves folyamat: a magyar költészet része, megvoltak az előzményei s jó esetben lesz folytatása is. Amiképp átvesszük s továbbadjuk biológiai elődeink DNS-molekuláit, úgy e szellemi DNS-ek átvétele és továbbadása is ránk van bízva. S lehetőleg ne hozzunk szégyent se az ősökre, se az utódokra.

Nekrológ-versekben búcsúzik Nagy Lászlótól, Szécsi Margittól, Berda Józseftől, Kormos Istvántól episztolával. „László, segíts a túlsó partról, mert egyetlen fedezékünk a megmaradás, megmaradásod...” Egyedül című versében pedig így fakad ki: „s akikkel még szót tudna váltani / elfogynak régi jó barátai.” Kiket nevezne nevükön, akik igazán közel álltak még Önhöz, de már csak a búcsúztatásukon „találkoztak” utoljára? Gondolom, időben a legközelebbiekhöz tartozhat Kányádi Sándor vagy Nagy András elvesztése...

Ó, jaj: sokan vannak s egyre többen. Nagy László, Ratkó József, Szécsi Margit, Kalász László, Bella István, Kiss Tamás, fia: a Kobzos, Utassy József, Juhász Ferenc, most legutóbb Nagy András. Egy-egy nagy ütés a szívre, kiváltképp akkor, ha az eltávozó fiatalabb volt nálad.

Férfiember lévén nyilvánvalóan nem számolhatunk könnyei számának megvallásával. Ahogyan érzelmi palástolásáról is ezeket olvashatjuk: „szemeimből száraz könnyek” folynak (Sártengerben); „a könnyem sose jön meg” (Botladozom); „De

túrní kell most könny nélkül” (Falak könyve). Egy lelkiekben erős, vállaltan is makulátlanul tiszta értékrenddel felvértezett ember áll előttünk: „Ember vagyok, emberhez van közöm / s földi füvekben megtörülködöm.” (Az öntudatnak térdig ér...) Milyen a mai emberképe? Változott-e az idő folyamán?

Hogy a csudába ne változott volna! Először is: megöregedtem. E sajnálatos tény kevés előnyeinek egyike az, hogy az ember az idők során valamelyest kiismeri a maga gyarlóságait, ennek folytán pedig jó esetben megértőbbé, megbocsájtóbbá válik a mások gyengeségei, gyarlóságai iránt is. (Az aljasság, az erőszak, az emberárulás – s még néhány efféle – természetesen nem tartozik a megbocsájtás tárgyai közé.)

1963 vízválasztó éve életének. A már jegyzett Buda Ferenc-életmű 1963-tól datálható a Füvek példája című első kötete megjelenésével, ekkortól folytathatta levelező tanulmányait, valamint ebben az évben jut Pusztavacson képesítés nélküli nevelői álláshoz. 1973-ban a krónikás hangján megszólaló Szólásért való énekének egyik versszakában így üzen az utókornak: „December hideg havában, / kilencszázhetvenháromban / emez éneket szerzettem / szorongatott perceimben.” Majd ismét tíz év múltával a '83 című költeménye is fájdalmasan metsző, „éles” kifakadás: „oldás nincs itt / csak kötés. / Nem a kezemben: / hátamban a kés.” Vasy Géza szerint Buda Ferenc ebben a költeményében „egy hosszú folyamat kései, szinte vég előtti állomásaként mutatja fel a jelent, egyetlen – s rejtett-játékos elemet engedve meg: a vers a címmel együtt éppen 83 sornyi...” Hogyan tudná összefoglalni ezt a két évtizedet pályaképe tekintetében? A kortárs kritikáktól függetlenül, érez-e egyfajta törést vagy épp kontinuitást ebben az időszakban a költészetében?

Az 1963, 1973 és 1983 évszámokkal jelzett két évtized a pályaképem tekintetében a látszat ellenére sem jelent törést. Vers helyett ugyan jobbára egyéb tevékenységgel foglalkoztam ez idő tájt, ám a versek belül továbbra is készültek s készülődtek.

„Az értelmiségi lét korlátozottsága, lefokozottsága elviselhetetlen számára. Ettől szenved, emiatt érzékeli az egész létét, tárgyi környezetét, történelmét egyaránt nyomasztónak, személyiségét megváltatlannak.” A hetvenes-nyolcvanas évek líratermését ismerve, aligha lehet Görömbei András fentiekben idézett mondatait kétségbe vonni. Egy másik irodalomtörténész, Nagy Gábor esszenciális kijelentése is idekívánkozhat: „Az 1989 előtti Buda-verseket egyfajta lefojtottság, a sűrű változatos árnyalatainak kikeverése jellemzi. A kisemberi nyomorúság és kilátástalanság árnya vetül rá a többnyire a por, homok alapszíneit variáló tájra” ...Ma mit gondol az irodalomtörténészek kijelentéseiről?

Irodalomtörténész barátaim bizonyára jól szemügyre vették mindazt, amit írtam – pontosabban: amit közreadtam. Megállapításaikat, megfigyeléseiket nincs miért vitatnom. Jómagam akkortájt is az engem körülvevő világ (természet és társadalom) s a magam belső világa intenzív megfigyelésével, s időről időre e megfigyelések, no meg persze az általuk kiváltott reflexióim lehetőleg pontos és szemléletes lejegyzéseivel voltam elfoglalva. Akárcsak manapság.

„Ötven és hatvan / között ballagva már / vagy te is szabad madár. / Bátran repülj hát, /befelé nincsen határ.” Létérzékenysége mellett a szabadságélmény is kulcs-metaforája a fenti soroknak. Mit jelent az Ön számára a szabadság?

A szabadság a legfőbb értékeink egyike. (Még a manapság oly sűrűn emlegetett, ám annál gyéribben alkalmazott és kamatoztatott keresztény – avagy: keresztényen – értékek sorában is fényes hely illeti meg: „Ahol az Úr lelke, ott a szabadság”). Itt én most meg sem próbálkozom a szabadság fogalmának bölcséleti megközelítésével, illetve megragadásával. Azt azonban csupán tapasztalatból is kimondhatom, hogy a szellem s a lélek szabadsága – ha igazán fontosnak tartjuk s erősen törekszünk rá – falak közé zárva, sőt bilincsbe verve is megtartható. Ez az a bizonyos „befelé határtalan szabadság”. Aminek a kenyere, mi tagadás, többnyire valóban szikkadt és szűkös.

A főművének tartott Túl a falon – Az én ötvenhatom (2006) már alcímében is kiemeli azt, „hogyan nincs két egyforma ’56, a sok-sok együtt alkothat valamilyen képet mozaik-vagy goblein-szerűen, s a kép még nagyon hiányos” (Ekler Andrea, 2006). Az Ön kötete igen sajátos szerkesztést mutat azáltal, hogy ha két ciklusban is, de együtt szerepelteti a Für Lajos által három évtizeden át megőrzött ötvenhatos verseit a fél évszázaddal később született költeményeivel. Ez a zárt megkomponáltságú kötetkorpusz alkalmas volt arra, hogy a 2012-2013-as tanévben meghirdetésre kerülő Németh László Középiskolai Tanulmányíró Versenyen elemzés tárgyát alkossa. Egy kárpátaljai származású debreceni diák (Baksa Edina Jéva) vállalkozását első helyezéssel jutalmazták. Dolgozatában említést tesz arról, hogy „a családi hagyomány szerint a Budák valahonnan Beregből származnak.” (Szuromi Lajos interjúja a költővel, 1999). Mennyire tartja fontosnak a fentiekben vallott származását?

Szabolcsi–bereg, valamint debreceni–hajdúsági őseim, magyarán: az apai és anyai ág öröksége számomra egyaránt fontos. Nyomban hozzáfűzöm: akkor is fontos volna, ha ezek az ősök – mondjuk – dunai horvátok vagy felvidéki tótok lettek volna. (Merthogy az sem zárható ki, hogy a Budák elődei közt akadtak keleti szlávok, a Vereseké közt pedig a hajdú vonal folytán kunok meg rácok. Ki tudja?) A legfontosabb örökség azonban számomra az, hogy magyar vagyok. Egy magyar költő. Akárcsak Petőfi. („Ha nem születtem volna is magyarnak,”). Vagy szegény Radnóti. Aki ezt úgyszintén leírta, de már csak a bori notesz egyik lapjára.

„Akácvirág, te tiszta hófehér / hitem egy kis bogárként bennem él.” (Akácvirág); „s a fakuló ég alatt / hajszál hitem fennakad” (Messzehordó); „Házként hurcolt hitemet / kerék nyomta - szétrepedt.” (Meztelen...); „Hitemet tépdeseő gondok vállamra dőlnek” (Felleg mögött); „Te Láthatatlan, / Te ismeretlen, / mutasd meg magad / kereslek kerestelek” (Fohász a virradatban). A fentiekben idézett hitvalló-istenkereső sorok annyiban rímelnek egymásra, hogy mindegyikben a transzcendencia utáni vágyakozás, a pelyhedző hit nyomait találjuk. Jól érzékelem?

A Jóistennel sok küszködésem volt. És van. Küszködés, kétely és olykori töredelem jellemzi a viszonyunkat részemről. Részéről irgalom, gondoskodás és türelem. Bizonyos vagyok benne, hogy kettőnk közül Ő a bölcsőbb, így hát kívárja, míg jó útra térek. Neki még van ideje, végtelen. Nekem már nem mondhatni, hogy túl sok volna.

Egy 1976-ban adott interjújában a kritikus felhangokra reflektálva azt válaszolta: „Nem írok meg mindent, ami eszembe jut. A kilenc-tizedét kiselejtezem, mielőtt papírra vetném.” Ezek szerint igen nagymértékű Önben az öncenzúrázás igénye... Ez azt jelenti, hogy a kézírataiban kevés a javítás? Egyáltalán gépen ír vagy papírra?

A kézírataim – már mint az eredeti, kézzel írott „munkafogalmazványok” s azok részletei, jegyzetei (fél)cédulái – röviden szólva förtelmesek. Eligazodni csak magam tudok rajtuk, köztük, bennük. Ez elsősorban a versekre vonatkozik: rengeteget húzok, javítok (rontok), módosítok, változtatok, míg egy-egy opus el nem készül. (Olykor még utána is.) Kézzel letisztázva már viszonylag takarosak s olvashatóak. Végül persze gépbe írom őket. Próza szöveg esetében már jó ideje rátértem a lap-
topra: gyorsabban lehet haladni s nyom nélkül törölni, betoldani, javítani.

Ahogy Babitsnál, Utassynál: az Ön költészetében is különösen fontos szerephez jut az alliterálás, amely – Szekér Endre szerint (aki egyébként kismonográfiát írt 1996-ban a költő munkásságáról) – „részben a népköltészet hatása is ez, részben pedig a külön kiemelés eszköze.” Esti üzenet című verséből idézzük: „patkótlan patájuk pattog a pikkelyes / piros cserepeken”; „rejtőző remete rögöket ragadnak / szálló porviharrá...” Kétségtelenül igaz a költészetére a tematikai–stilisztikai sokhúrúság: a haza, a táj, az ember, a nemzet, a történelem, a szerelem, az egyéni sorsok tematizálásához minden esetben megtalálja azt a stilmát, amely a legautentikusabb az adott versszituációban. Fodor András „szó-íjj-feszítő”-nek nevezi Önt köszöntő versében (Buda Ferencnek). A kilencvenes években a kisformákban (anagramma, haiku, limerick) tud leginkább kiteljesedni... Kányádi Sándor szerint „a vers az, amit mondani kell.” Az Ön számára mi a vers?

Kányádi Sándor bátyánk sokszor hallott mondását jómagam így módosítanám: Vers az, amit mondani lehet. (Ez persze pl. a képversekre nem teljesen vonatkozik.) Mindenkor arra törekszem, hogy amit leírok, az ne okozzon fölöslegesen beszédtechnikai bonyodalmat a fennhangon olvasó, a versmondó diák vagy az előadóművész számára. (Hacsak annak a „bonyodalomnak” nem szánok versbéli szerepet.)

Egy kissé nehezet kérdezek: meg tudna nevezni a magyar költészet kincseshányájából az Ön számára valamiért legfontosabb három „gyöngyszemet”?

Nehéz kérdés valóban, de megoldom: Arany János, József Attila, Nagy László.

Talán köztudott, hogy hat gyermekével és kilenc unokájával népes családot alkot. Hogyan viszonyul(t) a család a választott hivatásához?

A család lassacskán hozzászokott, hovatovább természetesnek veszi, hogy azzal foglalkozom, amivel. (Illetve sok egyébvel is, ám ez áll középütt.) A legkisebb fiúunokák ugyan jobban élvezik, ha inkább kimegyünk faragcsálni, de most már nekik is van valami fogalmuk róla, hogy a papa egyebet is tud faragni, nemcsak fát. Egyébként pedig a családi szerepeket tekintve jobb, ha odahaza a költő (sőt a Költő) is elsősorban apa.

Füzi Lászlótól idézem: „Kecskemétre hosszúra nyúlt útkereső éveiknek végén, 1965-ben kerültek, már itt írott – s a Kiskunságban megjelent – Roham című versének négy sora minden bizonnyal addigi – s tegyük hozzá, későbbi – életük tapasztalatait összegezte: »Szakadék életünk örökös küzdelem az /örömért, maradék ifjúságunkért. / Konok hit nélkül nem megy. Nélkülünk ki / hajtaná végre a virradatot?» „Jókor, jó helyre sodorta a kiskunsági szél Önt és családját. 1969-et írunk... Az idén márciusban lesz ötven éve, hogy másokkal együtt megalapította a Kiskunság utódját, a kecskeméti Forrás című folyóiratot, melynek mai napig főmunkatársa. Az igen szép múltú kortárs irodalmi műveket szemlélő folyóirat arculatát mindvégig alakították a szociográfiák, művészetkritikai írások is.

Milyen emlékképeket idéz fel tudatában-szívében, ha meghallja azt a szót: Forrás?

Több mint fél évszázada Kecskeméten néhány – akkor még fiatal – ember összedugta a fejét, hogy irodalmi folyóiratot kellene alapítani. Nagy dolog volt ez egy olyan városban, amelynek – Szegedtől, Debrecentől, Péctől, Miskolctól, kiváltképp Budapesttől eltérően – még csak egyeteme sincsen. Nem csekély fáradozás után a város és a megye, valamint a párt illetékesei rábólintottak a kezdeményezésre, sőt az anyagi feltételeket is biztosították a megalakuló lap, a

Forrás számára. Fontos emlékezni rá, hogy Bács-Kiskun megyét és Kecskemétet akkoriban, a pártállami diktatúra idején országszerte afféle szellemi oázisként tartották számon, kiváltképp – mondjuk – Szegedhez vagy Debrecenhez képest. Kecskemétre pedig már korábtól fogva is jellemző volt a befogadókészség. Ezt példázza, hogy a lap alapítói szinte mindannyian „gyüttmentek” voltak: az alapító főszerkesztő Varga Mihály kunágotai, Hatvani Dániel tiszaderzsi, Székér Endre eredetileg kiskunhalasi, a később jött Zám Tibor velem együtt debreceni, a jelenlegi főszerkesztő Füzi László petőházi, Pintér Lajos csongrádi – szóval: szinte egy idegenlégió. A hetvenes-nyolcvanas években voltak viszontagságok a folyóirat körül, de túlélte – túléltek, s jó visszapillantani az elmúlt ötven évre: nem volt hiábavaló a létünk.

Több műértő tevékenységéről nem ejtettünk még szót: ez pedig a műfordítás, a gyermekköltészete, mesejátékai és persze nem feledkezhetünk meg beszédes című prózai alkotásairól sem: Évgyűrűk bilincsei (1988), Rendkeresés (1999), Világ, világom (2011). A legutóbb megjelent Csontváry című, a fiatal generációnak szóló, olvasmányos, színes elbeszélése is üde színfoltja munkásságának... Miért éppen kirgiz és kazak népmeséket olvashatunk az Ön fordításában? Ha jól tudom, oroszról fordított... És miért épp Csontváry? Megbízásból vagy „szerelemből”?

Miért épp kirgiz meg kazak? Meg ujjur meg baskír. Elsősorban a kíváncsiság miatt. Érdekelnek ezek a népek a nyelvükkel–kultúrájukkal együtt, akiknek őseivel a mi őseink valaha egymás közelében legeltették a jószágaikat, s az életmódjuk, szokásaik, meséik is hasonlóak voltak. Kulturális rokonság s történelmi kapcsolatok fűznek össze bennünket. Ettől persze még nem kell szégyenkezniük a finnugor nyelvrokonság miatt. (Arról nem is szólva, hogy ha választanom kellene Finnország vagy mondjuk Türkmenisztán társadalmi berendezkedése között, isten bizony nem az utóbbi mellett döntenék.) Egyébként nem oroszról, hanem az eredeti kirgiz, ujjur stb. szövegekből fordítok: vannak hozzá jó szótáraitom.

„Valaha a zene és a vers együtt volt, utóbb aztán széthasadtak, elváltak egymástól, de az utóbbi évtizedekben újra történnek kísérletek, hogy összetalálkozzanak” – vallja egy interjújában. Ádám fia énekmondóként több versét megzenésített, de ha jól tudom, egymást inspirálják...Kobzos Kiss Tamásnak meg Ön adta a Kobzos nevet, még 1977-ben. Dinnyés József pedig első kislemezén (1973) két megzenésített versét is hallhatjuk... Versének kopogó ritmusai szinte csalogatják az énekmondókat. Népzenei ihletettsége verseinek tagadhatatlan, de azon túl: van komolyzenei érdeklődése is?

Természetesen a komolyzene is szükséges az élethez. Kevesebbszer van módom rá, mint szeretném: teljes elme és lélek kell hozzá, ezért nem tudom, nem szeretem háttérzeneként hallgatni. A lista elég hosszú lenne, ezért most csupán kettőt emelek ki közülük: J. S Bach és Bartók Béla.

Még pályája nyitányként fogalmazta meg azt a fajta költői öntudatát, amely így hangzik: „Higgyétek el, nem vagyok akárki. / Pincelépcsőkön tanultam meg járni.” Ezt színezte újra a történelem: „Kutya leszek, ha félek, / hogy nem nyújt senki majd kezét / ily börtöntölteléknek.” A Falak könyve vershangzattani világában egyik szólám „Az ember már csak csöppekben remél” szólama, a másik az „úgy tiszta hát, ha sorsomat betöltöm” szólama. Ezek az egzisztenciális tapasztalat akkordját adó vallomássorok mit sem bizonyítanak jobban, minthogy vasakarattal a „vas-sisakos mennybolt” (Felettem mennybolt) is elérhető Buda Ferenc számára. Majd a „feledvén hars vezényszót, örök öklét, / alámerülnék benned, hús öröklét” szólama már egy életút csodájaként aposztrofálódik. „Buda Ferenc azzal őrzi a nemzeti és etikai értékeinket, hogy versében megszenvedi a jelent. Mert a költő már csak ilyen, idegvégződéseai túlnőttek epidermiszének határán” (Fekete F. József). A folklór hagyományait magába szívó Buda Ferenc-i poézis ott kap leginkább szárnyra, ahol a költői szubjektum természetközelségében tetten érhető. Sehol egy modoros szóhasználat vagy fölösleges mondatfordulat, csak gondosan „kigyomlált” verssorok, melyekbe újabbnál újabb magokat vet a lírai én elméje. És az irodalomtörténeti „számvetés” sem marad el mind a mai napig, ugyanis egy, a költő munkásságát feldolgozandó monográfia készül Mórocz Gábor kutató műhelyében... Látván, hogy szerencsére jó egészségnek örvend, azért bátorkodom itt az interjú végén feltenni a kérdést: „Mi híja még?”

„Mi híja még?” Nem tudom. Dolgozni: írni szeretnék, ameddig erőmből telik. Írni, fordítani. Konkrét tervekről nem szívesen szólnék: egy magam korú embernél bármikor dugába dőlhet minden. Jó lenne megérni még azt az időt, hogy lássam: merre tartanak legkisebb unokáink. Van egy szép keleti közmondás: „Úgy munkálkodj, mintha örökké élnél, úgy imádkozz, mintha aznap meghalnál.” Az elejéhez igyekszem tartani magam. Az utójához még gyarló vagyok.